

Soạn bài: Hầu trời (Tản Đà)

Composite Start Composite End

Hướng dẫn Soạn bài: Hầu trời (Tản Đà)

Bố cục: 3 phần

- Phần 1 (từ "đêm qua ... lạ lùng"): giới thiệu về câu truyện.
- Phần 2 ("chủ tiên ... chợ trời"): thi nhân đọc thơ cho Trời và chư tiên nghe.
- Phần 3 ("Trời lại phê cho ... sương tuyết"): thi nhân trò chuyện với trời.

Câu 1:

- Câu thơ tác giả đặt vấn đề có vẻ khách quan: Câu chuyện tôi sắp kể "chẳng biết có hay không". Chắc chắn người nghe thì cho là bịa đặt nhưng tác giả lại khẳng định mình ở trong trạng thái rất bình thường "Chẳng hoảng hốt, không mơ màng" và câu chuyện có vẻ là thật:

*Thật hồn! Thật phách! Thật thân thể!
Thật được lên tiên – sướng lạ lùng.*

Điệp từ "Thật" kết hợp với hàng loạt dấu cảm khẳng định độ chân thật của câu chuyện của tác giả sắp kể.

Cách vào đề gây được mối nghi vấn để gợi trí tò mò ở người đọc, tạo sự hấp dẫn, muốn được nghe câu chuyện.

Câu 2:

* Thái độ của thi nhân khi đọc thơ:

- Thi nhân đọc thơ một cách cao hứng và có phần tự đắc, kể tường tận từng chi tiết về các tác phẩm của mình.

- Giọng đọc thơ của thi nhân vừa truyền cảm, vừa hóm hỉnh, vừa sáng khoái, cuốn hút người nghe.

=> Tản Đà là một người rất "ngông" khi dám lên Trời để khẳng định tài năng thơ văn của mình. Bởi lẽ, Tản Đà là một nhà thơ biết ý thức về tài năng và thơ văn của mình, dám đường hoàng bộc lộ cái "TÔI" cá thể của mình. Tản Đà trong văn chương thường biểu hiện thái độ

phản ứng của người nghệ sĩ tài hoa, có cốt cách, có tâm hồn không muốn chấp nhận sự bằng phẳng, sự đơn điệu, nên thường tự đề cao, phóng đại cá tính của mình. Đó là niềm khao khát chân thành trong tâm hồn thi sĩ.

* Thái độ của người nghe thơ:

- Thái độ của Trời:

+ "*Trời nghe, Trời cũng lấy làm hay*".

+ "*Văn thật tuyệt! ...*"

+ "*Nhời văn chuốt đẹp như sao băng
Khí văn hùng mạnh như mây chuyển!
Êm như gió thoảng, tinh như sương*" ...

=> Trời tỏ thái độ thật tâm đắc khi nghe thơ và cất lời khen rất nhiệt thành.

- Thái độ của Chư Tiên:

*Tâm như nở dạ, Cơ lè lưỡi
Hằng Nga, Chức Nữ chau đôi mày
Song Thành, Tiểu Ngọc lắng tai đứng
Đọc xong mỗi bài cùng vỗ tay.*

=> Chư Tiên nghe thơ của thi nhân một cách xúc động, tán thưởng và hâm mộ.

Tóm lại, Thái độ của Trời và Chư Tiên khi nghe thơ đã tỏ ra rất thích thú và ngưỡng mộ tài năng thơ ca của thi nhân.

Câu 3: Đoạn thơ thể hiện cảm hứng hiện thực:

"Bầm trời cảnh con thực nghèo khó

..."

Biết làm có được mà dám theo".

=> Kể cho trời nghe cảnh mình ở hạ giới: một cảnh sống nghèo khó, vất vả đủ điều của kiếp nhà văn.

- Ý nghĩa đoạn thơ:

+ Đoạn thơ là bức tranh hiện thực về chính cuộc đời tác giả, cũng như bao nhà văn khác.

+ Tiếp sau đoạn thơ là tâm trạng tác giả, càng khiến người đọc ngậm ngùi trước cuộc sống cơ cực của một lớp nhà văn trong chế độ cũ.

Câu 4: Những cái mới và hay về nghệ thuật của bài thơ.

- Thể thơ: thể thất ngôn trường thiên tự do, không bị trói buộc bởi khuôn mẫu nào.

- Ngôn từ: hóm hỉnh, có duyên, lôi cuốn người đọc.

- Cách biểu hiện cảm xúc: tự do, phóng túng.
Dưới ngòi bút của tác giả, Trời và Chư tiên không có một chút gì đạo mạo, ngược lại các đấng siêu nhiên đó cũng có cách bộ lộ cảm xúc rất ngộ nghĩnh, bình dân (*lè lười, chau mày, tranh nhau dận, ...*)

II. Luyện tập

Câu 1:

Tùy theo cảm nhận và tình cảm cá nhân mà học sinh có thể lựa chọn những câu thơ, ý tưởng thơ thú vị. Có thể tham khảo một số câu thơ, ý tưởng sau: "*Bẩm quả có tên Nguyễn Khắc Hiếu/ Đày xuống hạ giới vì tội ngông*". "*Chư tiên ao ước tranh nhau dận:/ "Anh gánh lên đây bán chợ Trời"* ...

Câu 2: "*Ngông*" chỉ sự khác thường. "*Ngông*" trong văn chương dùng để chỉ một kiểu ứng xử xã hội và nghệ thuật khác thói thường có ở nhà văn, nhà thơ có ý thức cá nhân cao độ. (Trong văn chương người ta hay nhắc đến cái "ngông" của Nguyễn Công Trứ, Nguyễn Tuân, Tản Đà, ...)

- Cái "*Ngông*" của Tản Đà trong bài thơ này biểu hiện ở những điểm:
 - + Tự cho mình văn hay đến mức Trời cũng phải tán thưởng.
 - + Không thấy ai đáng là tri âm với mình ngoài Trời và Chư tiên.
 - + Xem mình là một "trích tiên" bị "*đày xuống hạ giới vì tội ngông*".
 - + Nhận mình là người nhà Trời xuống hạ giới thực hành "Thiên lương", một sứ mệnh cao cả.
 - + Xem các đấng siêu nhiên là tri âm, bình dân,